

ПСИХО

Просвітницько-інформаційний вісник соціально-
психологічної служби

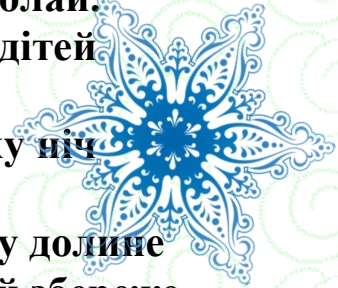
Дорогі друзі та колеги!

В серці кожної дитини живуть мрії,
І діти вірять, що вони збудуться,
Коли прийде Святий Миколай.
Хай збуваються мрії всіх дітей

України:

Їх Святий Миколай в тиху ніч
принесе,

А Різдвяне тепло в кожну хату долине
І Всевишня любов всіх нас хай збереже

Дитина з майбутнім

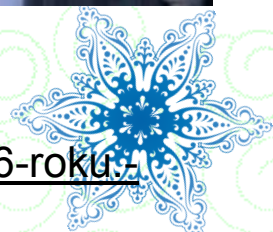
Для спільної роботи над вирішенням проблем, з якими стикаються діти з особливими освітніми потребами та їхні сім'ї, Міністерство освіти і науки України підписало Меморандум про співпрацю з Міжнародною громадською організацією "Фонд допомоги дітям з синдромом аутизму "Дитина з майбутнім". Процедура підписання відбулась 2 грудня, у залі Колегії МОН.

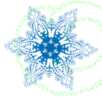
Лілія Гриневич наголосила, що співпраця має сприяти формуванню толерантного і позитивного ставлення суспільства до людей з особливими потребами.

Більше фото за посиланням:

<http://mon.gov.ua/usi-novivni/foto/2016/12/02/02-grudnya-2016-roku-d/memorandum/>

Чи потрібна консультація психіатра?

Симптоми для занепокоєння батьків

Дитина не слухає, вередує, капризує, впирається, замикається в собі (при чому без зайвого приводу)...

*«Буває по різному, переросте», – скажете ви. Однак за «поганою поведінкою» можуть приховуватись різні ознаки психічних захворювань. А батьки цьому не придають значення або не помічають серйозних порушень і пізно звертаються до лікарів. **Пам'ятайте!** Чим раніше розпізнано хворобу, тим краще вона піддається лікуванню, і оптимістичному прогнозу.*

При яких симптомах необхідно звернутися за консультацією до лікаря?

До першого року

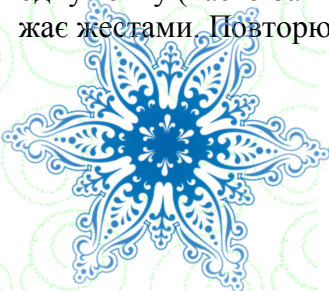
Дитина подовгу задивляється в одну точку на стелі, на листочки дерев. При цьому його увагу не привертають яскраві іграшки, голос матері. Дитина вигинається при спробі взяти її на руки, уникає тілесного контакту з мамою. Не реагує на мокрі пелюшки, може довго знаходитися на самоті. Проявляє хвилювання у змінах зовнішнього виду матері.

Від 1 року до 3

Значне звуження раціону харчування від одного до двох продуктів, відмова від твердої їжі. Біг по колу, з проявами гніву при намірах зупинити. Негативно реагує на пропозицію пограти в гру. Наявні ознаки стереотипних, одноманітних рухів. Дитина виставляє іграшки чіткій послідовності, при цьому якщо її порушити з'являється агресивне збудження, істерика. Наміри змінити маршрут прогулянки викликає тривогу, паніку. Гра примітивна (пересипає, переливає іт.д.). Дитина не проявляє інтересу до людей. При намірах інших дітей підійти може вдарити, втекти. Проявляється раптове збудження, крик, хаотичність рухів. Порушення сну, пробудження супроводжуються криком. Спостерігаються нічні ходіння, не реагує на дорослих. Стрижка волосся, нігтів викликає паніку так ніби ви хочете відрізати вуха, палець. Втрата раніше набутих навиків (Н-д: розмовляв реченнями - замовкла, різко зменшився словниковий запас) «Відкат» назад може бути стресовим розладом, а може й виявитися дебютом психічного захворювання. Важливий фактор – раптовість.

Від 3 до 6 років.

«Завмирання», «Зависання», дитина раптом припиняє свою діяльність, її погляд спрямовується в одну точку (часто батьки стверджують що це задумливість, мрійливість). Свої потреби дитина виражає жестами. Повторює слова, речення чи копіює рекламний текст, мультфільми. Повторює почуте,

здебільшого останню фразу. Повторюванню притаманна своєрідна інтонація. При вкладанні спати підвищується тривожність. Безсоння - симптом, що потребує пильної уваги до стереотипних ігор у яких дитина отождено себе з персонажем мультфільмів. При цьому гра набуває нав'язливий характер, дитина одержима процесом. Пропозиція змінити гру викликає агресію. Спостерігається жорстокість до тварин, комах. Не відчуває різниці між живим і неживим предметом. Може штовхнути дитину, задушити ховрашка, не відчуваючи почуття провини.

Від 6 до 15 років

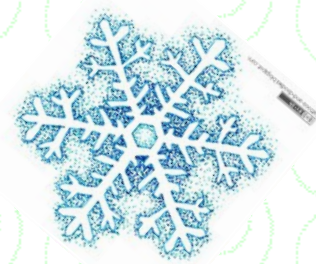
Поява ритуалів (перед тим як вийти з дому), однотипних рухів: перебирання пальцями, теребіння гудзика, нав'язливе висмикування волосся, брів. Поява страхів пов'язаних з відвідуванням школи, суспільних місць. Часті скарги на біль в животі, головний біль, що повторюється у вигляді приступів, що супроводжуються страхами, моторошним занепокоєнням. Коло спілкування звужується, спостерігається змінна апетиту, підліток відмовляється від прийому їжі, ніби задля кращої фігури. Різка зміна настрою, самопочуття протягом дня, присутність підвищеної тривожності, страхів, афективних станів – все вищезгадане є причиною невідкладного звернення за фаховою допомогою до:

- дитячих лікарів (невролога, психіатра, нейропсихолога) для невідкладного встановлення діагнозу та професійного лікування;
- у психолого-медико-педагогічну консультацію для отримання рекомендацій щодо подальшого навчання дитини та організації індивідуальної корекційно-розвиткової допомоги.

Вчасно звернувшись за допомогою та отримавши кваліфіковану злагожену допомогу фахівців (лікарів, дефектолога, логопеда, психолога) можна запобігти розвитку неврологічних хвороб, що ускладнюють як розвиток дитини так і якість її життя.

Збираючись на прийом до лікаря-психіатра, ПАМ'ЯТАЙТЕ: - що варто записати все, що викликає занепокоєння в поведінці дитини; - що прийом дітей в віці до 16 років здійснюється в присутності батьків чи законних представників; - що без письмової згоди лікар-психіатр не має права брати дитину під динамічний нагляд і таке завдання не стоїть перед лікарем; - що підґрунтям постановки на облік є встановлений діагноз тяжкого психіатричного захворювання; - що свідчення, які ви надасте в кабінеті дитячого психіатра охороняються «Законом про психіатричну допомогу» і забезпечують гарантію прав і свобод людини і не можуть бути розголошені третіми особами без вашої згоди.

Якщо ви виявили бажання одержати кваліфіковану допомогу щодо навчання дитини в якій виявлено психофізичні порушення або ви не знаєте, що з цим роботи відвідайте міську психолого-медико-педагогічну консультацію (ПМПК за адресою: вул. Осторовського, 42, Будинок освіти) та отримайте системну психолого-педагогічну підтримку з питань забезпечення належних умов для реалізації права дітей з особливостями розвитку на здобуття якісної освіти за місцем проживання.

**Завідувач ПМПК,
Колісецька О.Ф.**

Якщо дитина відрізняється від інших....

Організація роботи з дітьми з особливими освітніми потребами

Основне завдання навчання та виховання «особливих» дошкільників у ДНЗ № 2 «Сонечко» полягає у формуванні їх соціальної компетентності, корекції та профілактиці дезадаптивних форм поведінки, що сприятиме забезпеченню успішної подальшої адаптації до соціального середовища та навчання у школі. На разі у дошкільному закладі функціонує 3 офтальмологічні групи (молодша, середня, старша), 1 логопедична (старша) та 2 інклюзивні групи, де виховуються діти з вадами ПФР, зокрема розладами аутистичного спектру, епілепсією, гіперактивністю.

Однією найбільш близькою людиною у дошкільному закладі для дитини з особливими потребами є практичний психолог. Тому на психолога покладено особливу місію – знайти той «золотий ключик» до дитини, який би сприяв її розвитку, мотивував до співпраці та спілкування. У досвідченого психолога має бути цілий арсенал таких «ключиків». Я ж у своїй роботі використовую простий та ефективний для дошкільнят – ГРУ. Адже для маленької людини гра – щось більше, ніж просто забава. Це і навчання, і праця, і метод виховання, і найголовніше для них – це засіб пізнання навколишнього світу.

Гра дітей з вадами ПФР, як правило нефункціональна, несоціалізована, монотонна, часто позбавлена сюжету. Тому таких діток треба вчити грати, починати розвиток предметно-ігрових дій, заснованих на особистісному інтересі дитини до тієї чи іншої іграшки або ситуації. При цьому обов'язково повинні враховуватися ігрові переваги дитини: для заняття - на перших порах береться улюблена або добре знайома дитині іграшка. Я пропоную дитині здійснювати предметно-ігрові дії по наслідуванню, неодноразово повторюючи їх і супроводжуючи мовними коментарями. У подальшому дії з іграшкою переходять до сюжетно-образної гри, яка має таку необхідну розвивальну та корекційну властивість. Праця через гру – це школа спілкування, соціалізації дитини. У грі формується багато особливостей особистості дитини, виробляється увага, витримка, активність, допитливість... А для дітей з особливими потребами і поготів....

Існує безліч методів і форм роботи, технік і технологій, та все ж пам'ятаймо, що робота з дітьми, які мають особливі потреби, вимагає не тільки знань і досвіду, а перш за все терпіння і любові до них!

**Практичний психолог ДНЗ №2
Ірина Вакалюк**

Особливі діти—янголи без крил

В кожній дитині є сонце.

Тільки дайте йому сяяти.

Особливі діти – це янголи, які з'являються на цьому світі не просто так. В кожного з них є своя місія. Але є дещо, що їх об'єднує. Вони роблять нас добрішими. Саме заради таких діток, які роблять нас кращими, заради їх посмішок, які сяють навколо нас, ми з вами і працюємо.

У нашому закладі разом з класами загального типу є 2 класи з інклюзивною формою навчання для дітей з вадами зору. І тому, з огляду на пошуки інноваційних підходів, нововведенням закладу стало відкриття сенсорної кімнати.

Обладнання сенсорної кімнати можна поділити на такі функціональні блоки: релаксаційний, активаційний, для розвитку тактильних відчуттів, дидактичний, обладнання для роботи з піском.

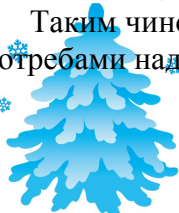
Релаксаційний блок обладнано лавовою лампою, яка створює світлооптичні ефекти, які приваблюють, утримують увагу, сприяють зоровій стимуляції. знімають емоційну напругу. Сухий дощ виготовлено з різнокольорових атласних стрічок, закріплених на горизонтальній підвісній платформі, яка має

вигляд хмаринки та світиться блакитним кольором. Стрічки спускаються донизу, немов струмені води. До них приємно торкатися, перебирати у долонях, проходити крізь них, торкатися обличчям. Активаційний блок сенсорної кімнати сприяє розвитку тактильних відчуттів. В даній зоні, використовують предмети різноманітної форми із різних матеріалів. Різнманітні масажні м'ячики як чудовий засіб для точкового масажу різних частин тіла. Для формування когнітивної сфери. В сенсорній кімнаті є різноманітні посібники та наочний матеріал розвивального характеру.

Крім того, у нашому закладі передбачено й ряд виховних заходів, які спрямовані на виховання толерантності до усіх учасників навчально-виховного процесу та розширення уявлень про власне здоров'я, зокрема «День позитиву», який проходить під гаслом «Мій статус: дивлюсь на життя позитивно!»; акція «Сім кольорів щастя», під час якої розширюємо уявлення дітей про те, що кожна людина – творець свого щастя; «День окулярів» під гаслом «Носити окуляри не соромно, а модно, стильно і престижно» Створено poradnik здоров'я на щодень «Золоті правила гарного зору».

Таким чином, провідний вплив на формування повноцінної особистості дитини з особливими потребами надають саме позитивні умови соціального оточення.

**Соціальний педагог ЗОШ № 4,
Тетяна Туряниця**

Соціальний супровід дітей із особливими освітніми потребами

Важливим показником розвитку суспільства є гуманне, турботливе й милосердне ставлення до дітей із особливими потребами, які не мають змоги вести повноцінне життя.

Тому соціальний педагог відіграє важливу роль у роботі з такими дітьми і сприяє соціальній адаптації дитини в загальній системі соціальних відносин та взаємодій виконуючи такі завдання: формування позитивного ставлення до себе; спілкування з однолітками, педагогами; заохочення до виявлення особистих пізнавальних інтересів дитини, її самостійності; допомога у професійному самовизначенні.

Реалізувати ці завдання можна шляхом розширення сфери соціальних контактів дітей із особливими освітніми потребами а саме: сприяти відвідуванню та участі цих дітей у шкільних святах, концертах, виставках, конкурсах дитячої творчості та інші;

У результаті цього діти долучаються до всіх соціальних систем, структур, соціальних зв'язків, беруть активну участь в основних сферах життя і діяльності суспільства, готуються до повноцінного дорослого життя, самореалізації та розкриття як особистості.

Найдосконаліша інтеграція дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній школі не знімає проблеми психологічної роботи з батьками. Мета такої роботи насамперед полягає в тому, щоб допомогти їм прийняти реальні освітні потреби дитини і залучити їх до співпраці в її навчанні. Все це неможливо здійснити без вивчення психологічних особливостей батьків дітей з порушенням психофізичного розвитку для того, щоб зрозуміти мотиви їхньої поведінки, їхні тривоги, а часто й агресивність.

Практика показує, що батьки всіх категорій потребують допомоги як практичного психолога, так і соціального педагога у таких питаннях: вирішення конфліктних ситуацій, які виникають між батьками і педагогами; корекція ставлення всіх членів сім'ї до дитини з особливими потребами; підвищення психолого-педагогічної культури батьків; допомога у створенні громадських організацій сімей, які мають дітей із особливими потребами, активна участь у їхній діяльності; сприяння в наданні матеріальної та побутової допомоги сім'ї, яка має дитину з особливими потребами.

Отже, усі напрямки роботи з дитячим і педагогічним колективом, а також із батьками в умовах інтегрованого навчання дітей, із особливими освітніми потребами в загальноосвітній школі потребують розширення знань і практичних навичок.

Тому спеціаліст, який працює з дітьми із особливими освітніми потребами насамперед повинен пам'ятати:

У кожній дитині закладені можливості і здібності, які необхідно розкрити, підтримувати і розвивати. Кожна дитина є унікальною особистістю.

Дитина, зростає і дорослішає, її життєвий цикл такий самий, як у інших людей.

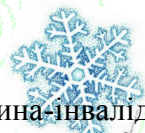
Дитина, має можливість прожити добре і різноманітне життя.

Давайте надамо їй цю можливість!

**Соціальний педагог ЗОШ №1,
Тетяна Сосновська**

Особливі діти—особливі потреби

Народження дитини з порушеннями в розвитку завжди є стресом для сім'ї. Дитина-інвалід обмежена в свободі і соціальній значимості. У неї дуже високий рівень залежності від сім'ї, обмежені навички взаємодії в соціумі. Проблема виховання і розвитку «особливої» дитини стає складною для сім'ї, батьки опиняються в психологічно непростій ситуації: вони відчувають біль, горе, відчуття провини, часто впадають у відчай. Таким сім'ям необхідна допомога.

У нашому закладі навчається 6 учнів з особливими освітніми потребами, двоє з них навчаються на індивідуальній формі навчання. Метою закладу, насамперед є залучення діток цієї категорії до активної участі в основних сферах життя і діяльності суспільства, готувати до повноцінного дорослого життя, самореалізації та розкриття як особистості.

Саме тому, я з батьками проводжу бесіди на теми: «Роль спілкування в житті дитини», «Етика родинного спілкування», «Історія життя моєї дитини» та інші. Адже психолого-педагогічна підтримка батьків є життєво необхідною тому, що саме від батьків та їх внеску в процес виховання та навчання залежить повноцінний розвиток дітей з обмеженими можливостями.

Нажаль, наші особливі дітки не завжди мають змогу відвідувати шкільні свята чи виховні заходи, однак разом з батьками завжди долучаються до конкурсів малюнків «Дитинство без насильства», «Природа дивує» та інші, творчих виставок до новорічно-різдвяних та пасхальних свят та т.п. Малюнки та вироби цих дітей, займають почесне місце на стендах школи.

Для виховання в учнів толерантного ставлення до цих діток проводиться традиційний «урок доброти» на тему: «Дивись на нас, як на рівних»; бесіди «Толерантне ставлення до людей з особливими потребами», «Дитина-інвалід поруч з тобою, не відвертайся».

Проводяться акції на тему: «Нехай комусь тепліше стане від наших добрих, гарних слів», «Подай руку допомоги», «Творімо добро разом», «Поділись теплом душі», благодійні ярмарки «Повір у себе». Виставки в шкільній бібліотеці «Навчи своє серце добру».

Особливі діти у нашій звичайній школі роблять її особливою. Адже у її стінах вирує атмосфера гармонійної, продуктивної співпраці педагогів, соціально-психологічної служби та батьків, що створює усі умови для адаптації наших особливих діток до дорослого життя.

Соціальний педагог ЗОШ №3
Наталія Грицюк

Сім'я як мрія

Кожна дитина в нашій державі заслуговує мати щасливу та дружню родину. Але нажаль не всі діти мають таку можливість. Тому навчальні заклади повинні як найкраще допомогати таким дітям не лише матеріально а й створювати такі умови для навчання та перебування у школі, щоб дитина відчувала себе потрібною і важливою як усі інші діти.

У Шепетівському НВК №3 навчається 7 таких діток, які нажаль не мають своєї щасливої родини, але знають що вони важливі у шкільній родині. Педагогічний колектив закладу робить все можливе, щоб дітям було комфортно і затишно протягом навчання та під час канікул. Це особливі діти і їм належить особливий підхід.

Заклад допомагає дитині не лише навчатися а й адаптуватися до нових умов життя а також:

- * допомога в оформленні документів;
- * вирішення житлово-побутових проблем, у т.ч. поліпшення житлових умов та сприяння у поставленні на квартирний облік;
- * налагодження (відновлення) соціальних зв'язків;
- * отримання допомоги в лікуванні, догляді;
- * отримання доступу до більш освітніх можливостей або соціальної активності;
- * навчання навичкам безпечного способу життя щодо інфікування ВІЛ;
- * сприяння у працевлаштуванні;
- * соціально-психологічна підтримка: розвиток комунікативних навичок, формування впевненості у собі та позитивної самооцінки, набуття навичок уникнення та розв'язання конфліктів, вирішення особистісних проблем;
- * допомогу у працевлаштуванні або перекваліфікації, підвищенні кваліфікації, продовженні навчання;
- * вирішення таких складних соціальних проблем, як реєстрація, поставлення на квартирний облік.
- * допомога в отриманні пільг передбачених законодавством.

Важливе місце посідає оздоровлення дітей-сиріт та дітей позбавлених батьківського піклування, постійно надається психологічна, педагогічна та юридична допомога з документами під час оздоровлення у приміських таборах.

З дітьми проводяться не лише заплановані заходи, дослідження, а й просто бесіди і розмови особистого характеру. Соціальний педагог закладу щодня спілкується з цими дітками, цікавиться їхніми справами, дізнається про можливі проблеми і щиро намагається знайти способи вирішення їх. Соціально-психологічною службою влаштовуються «чаювання», «посиденьки», які проходять в основному з дівчатками.

До осіб, які є потенційними прийомними батьками, висуваються певні медико-педагогічні вимоги. Кандидатура батьків розглядається експертними комісіями при органах опіки та піклування, до складу яких входять психологи, педагоги, працівники освіти, органів опіки та піклування. Як і у випадках оформлення інших форм сімейного утримання, тут також встановлено певні обмеження щодо кандидатів на виховання дітей.

При роботі з опікунами, соціальний педагог відстежує стан утримання, приживання та виховання дитини, відслідковує за отриманням державних виплат та соціальних допомог на дитину, а саме: своєчасне оформлення пенсії по втраті годувальника, оформлення державної соціальної допомоги, отримання аліментів від батьків, позбавлених батьківських прав. Невід'ємним у роботі щодо захисту житлових прав дітей під опікою також є вступ в спадщину опікунів, яка залишилась від батьків. Опікуни в кінці року складають звіти щодо виконання своїх опікунських обов'язків та надають їх до служб у справах дітей. Соціальний педагог відстежує позашкільну зайнятість дітей даної категорії.

**Соціальний педагог НВК №3,
Людмила Шевчук**

SOS — «Група ризику». Хто винен?

Важка дитина ... важкий підліток ... ВАЖКИЙ. Чому діти стають важкими? Як вчорашні такі милі, кумедні діти перетворюються на жажливих важких підлітків?

Батьки часто не замислюються над тим, що саме вони несуть відповідальність за те, що їх «лагідний зайчик» перетворюється на «колючого їжачка», шокуючи своєю поведінкою як люблячих батьків, так і шкільних викладачів. Важкі підлітки стають такими, в першу чергу, через помилки в їх вихованні.

Діти - це дзеркало батьківських помилок. Часто мами і тата в гонитві за матеріальним добробутом забувають про душевну теплоту і дружні відносини, яких чекає дитина. Важкі підлітки хочуть отримати батьківську увагу, якої вони були позбавлені або ж навпаки отримували її стільки, що тепер їм все мало і мало. Ці діти всім своїм виглядом і поведінкою показують, що мають право на власну думку і життєвий шлях. Адже, всупереч поширеній думці, підліток зовсім не стає важким. Він просто переходить з однієї стадії соціального розвитку в іншу. Дитина проходить необхідний етап дорослішання. Цей етап

важкий. І для неї і для батьків. Але він неминуче пройде. І ви зможете знову налагодити дружні відносини.

Можна провести аналогію з прорізуванням зубів. Цей етап дорослішання теж нерідко відбувається болісно для дитини, яка погано себе почуває в цей період, і для батьків, яких вона нищить своїм ниттям і капризами.

Але жодна мати не захоче, щоб у її дитини не було зубів! Тому потрібно створювати умови для розвитку підлітків і робити це треба так само дбайливо, як в дитинстві, коли зі шляху малюка забиралися гострі предмети, що представляли для нього небезпеку. Потрібно поважати гідність підлітків, допомагати їм розвивати відчуття правильної самооцінки і давати при необхідності корисні поради — все це сприяє становленню їх особистої і соціальної зрілості.

Батьки повинні розуміти і раптові зміни настрою підлітка, і дивні на перший погляд захоплення, і ексцентричну поведінку, і новий лексикон, і деколи свідомо невдалі починання. Щоб успішно пережити всі пригоди підліткового віку, і батькам, і підліткам потрібно знати, як виходити з критичних ситуацій. Чи пройдете ви цей етап з найменшими втратами, залежатиме від того, що переважає в сім'ї — любов або страх.

Вашій дитині потрібна допомога. Вона дуже хоче не тільки відчувати себе дорослою, а й навчитися бути дорослою, говорити впевнено і стати лідером серед однолітків. Допоможіть їй. Розвивайте у ній ці навички, інакше вона піде слідом за тими, хто навчить її не тільки лідерським якостям, а й поганим звичкам. Окрім прибирання будинку і ходіння по магазинах, займіть її потрібними і корисними для її вікового розвитку заняттями: спортом, особистісними тренінгами, гуртками за інтересами.

За звичкою хочеться сказати: «Терпіння вам, дорогі батьки!». Але розумніше все-таки буде: «Поважайте і розуміння в спілкуванні з вашим улюбленим, нехай часом і важким, підлітком».

**Соціальний педагог ЗОШ №8,
Тетяна Морозова**

Ще одна ложка

Десь засвітилась ЗІРКА-ДОЛЯ,

І закружляло вир життя -

Тремтіння, сором, море болю...

«И» - літера, що випала з вірша.

Орнамент – «чорне» і «червоне»,

Сміливий погляд, крок хиткий.

Остання чи найперша спроба -

Будь поряд... Ні! Я не слабкий!?

Ламаю кригу, рвуся в небо,

«И» - наче мій двійник.

Вважають, що таких не треба..?

І по житті – я – МАНДРІВНИК

*Автор—соціальний педагог
СПШ– інтернату
Марина Лебідь*

УВАГА АКЦІЯ!

**Стань помічником
Святого Миколая!**

**«Подаруй іграшку осо-
бливій дитині», до 19
грудня для облашту-
вання інклюзивних
класів та груп**

у ДНЗ

Вісник засновано у лютому 2014р.
Засновник — соціально-психологічна служба
міста. Виходить раз у квартал з 2014 року
Шеф-редактор О.Ф.Колісецька
Редактори :
Редактор: С.В.ТимошукФ
Верстка і дизайн Ю.В.Блінда
Тираж 30 примірників

Автори номеру: - соціальні педагоги ЗОШ №1
Сосновська Т., ЗОШ №3 Грицюк Н.,
ЗОШ №4 Туряниця Т., ЗОШ № 8 Морозова Т.,
НВК № 3 Шевчук Л., СПШ-інтернат Лебідь М.,
практичний психолог ДНЗ№2 «Сонечко», Вака-
люк І.